

Α. ΜΕΣΟΣ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ ΤΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Τα αφωνόληκτα ρήματα σχηματίζουν τον παρακείμενο και υπερσυντέλικο της μέσης φωνής όπως τα φωνηεντόληκτα με τις καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται κ.λπ. και -μην, -σο, -το κ.λπ. αντιστοίχως. Κατά τον σχηματισμό των τύπων αυτών όμως συμβαίνουν τα κανονικά πάθη του χαρακτήρα μπροστά από τις προσωπικές καταλήξεις.

Παραδείγματα:

ρ. **δέχομαι** (θ. δεχ-), ρ. **λείπομαι** (θ. λειπ-), **δανείζομαι** (θ. δανειζ-)

Οριστική		Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος			
δέδεγμαι δέδεξαι δέδεκται δεδέγμεθα δέδεχθε δεδεγμένοι εισί	έδεδέγμην έδέδεξο έδέδεκτο έδεδέγμεθα έδέδεχθε δεδεγμένοι ήσαν	- δέδεξο δεδέχθω - δέδεχθε δεδέχθων	δεδέχθαι	δεδεγμένος δεδεγμένη δεδεγμένον
λέλειμμαι λέλειψαι λέλειπται λελείμμεθα λέλειφθε λελειμμένοι εισί	έλελείμμην έλέληψο έλέλειπτο έλελείμμεθα έλέλειφθε λελειμμένοι ήσαν	- λέλειψο λελείφθω - λέλειφθε λελείφθων	λελείφθαι	λελειμμένος λελειμμένη λελειμμένον
δεδάνεισμαι δεδάνεισαι δεδάνεισαι δεδανείσμεθα δεδάνεισθε δεδανεισμένοι εισί	έδεδανείσμην έδεδάνεισο έδεδάνειστο έδεδανείσμεθα έδεδάνεισθε δεδανεισμένοι ήσαν	- δεδάνεισο δεδανείσθω - δεδάνεισθε δεδανείσθων	δεδανείσθαι	δεδανεισμένος δεδανεισμένη δεδανεισμένον

Παρατηρήσεις:

1. Ο παρακείμενος και ο υπερσυντέλικος μέσης φωνής των αφωνόληκτων ρημάτων σχηματίζουν **περιφραστικά** το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής.
π.χ.: δεδεγμένοι εισί/ δεδεγμένοι ήσαν, λελειμμένοι εισί/ λελειμμένοι ήσαν.
2. Τα ρήματα **στρέφομαι, τρέπομαι, τρέφομαι** στον παρακείμενο και υπερσυντέλικο τρέπουν το -ε- του θέματος σε -ᾶ-:
π.χ.: **στρέφ-ομαι** → ἔ-στραμ-μαι, ἐ-στράμ-μην,
τρέπ-ομαι → τέ-τραμ-μαι, ἐ-τε-τράμ-μην,
τρέφ-ομαι → τέ-θραμ-μαι, ἐ-τε-θράμ-μην.

B. ΜΕΣΟΣ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ ΤΩΝ ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Τα ενρινόληκτα ρήματα σχηματίζουν κι αυτά τον παρακείμενο και υπερσυντέλικο της μέσης φωνής όπως τα φωνηεντόληκτα με τις καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται κ.λπ. στον παρακείμενο και -μην -σο -το κ.λπ. στον υπερσυντέλικο, όμως ο ρηματικός χαρακτήρας **ν** μπροστά από το **μ** των καταλήξεων:

- είτε **αφομοιώνεται με αυτό**, π.χ.: ρ. ὀξύνομαι, ὄξυν-μαι → ὄξυμαι, ὄξύμην,
- είτε **τρέπεται σε -σ-**, π.χ.: ρ. φαίνομαι, πέ-φαν-μαι → πέφασμαι, ἐπεφάσμην.

π.χ.:

ρ. ὀξύνομαι (θ. . ὀξύν-), ρ. ὑφαίνομαι (θ. ὑφᾶ ν-)

Οριστική		Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος			
ὄξυμ-μαι ὄξυν-σαι ὄξυν-ται ὄξύμ-μεθα ὄξυν-θε ὄξυμμένοι εισί	ὄξύμ-μην ὄξυν-σο ὄξυν-το ὄξύμ-μεθα ὄξυν-θε ὄξυμμένοι ἦσαν	- ὄξυν-σο ὄξύν-θω - ὄξυν-θε ὄξύν-θων	ὄξύν-θαι	ὄξυμ-μένος ὄξυμ-μένη ὄξυμ-μένον
ὑφασ-μαι ὑφαν-σαι ὑφαν-ται ὑφάσ-μεθα ὑφαν-θε ὑφασμένοι εισί	ὑφάσ-μην ὑφαν-σο ὑφαν-το ὑφάσ-μεθα ὑφαν-θε ὑφασμένοι ἦσαν	- ὑφαν-σο ὑφάν-θω - ὑφαν-θε ὑφάν-θων	ὑφάν-θαι	ὑφασ-μένος ὑφασ-μένη ὑφασ-μένον

Παρατηρήσεις:

1. Τα ρήματα **κλίνω**, **κρίνω** και **πλύνω** σχηματίζουν το μέσο παρακείμενο και υπερσυντέλικο με αποβολή του χαρακτήρα **-ν-**:

π.χ.: κλίνω (θ. κλιν-) → κέ-κλι-μαι, ἐ-κε-κλί-μην,
κρίνω (θ. κριν-) → κέ-κρι-μαι, ἐ-κε-κρί-μην,
πλύνω (θ. πλυν-) → πέ-πλυ-μαι, ἐ-πε-πλύ-μην.

2. Το ρήμα **τείνω** σχηματίζει το μέσο παρακείμενο και υπερσυντέλικο με αποβολή του χαρακτήρα **-ν-** και τροπή του **-ε-** του θέματος σε **-ᾶ-**:

π.χ.: τείνω (θ. τεν-) → τέ-τα-μαι, ἐ-τε-τά-μην.

3. Όσα ενρινόληκτα ρήματα έχουν **μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με φωνήεν -ε-**, τρέπουν στο μέσο παρακείμενο και υπερσυντέλικο το **-ε-** σε **-ᾶ-**:

π.χ.: σπείρω (θ. σπερ-) → ἔ-σπαρ-μαι, ἐ-σπάρ-μην,
στέλλω (θ. στελ-) → ἔ-σταλ-μαι, ἐ-στάλ-μην.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
ἄγομαι	ἤγμαι
ἀλλάσσομαι	ἤλλαγμαi
ἄπτομαι	ἤμμαι
αἰσχύνομαι	ἤσχυμαι
βλάπτομαι	βέβλαμμαι
γράφομαι	γέγραμμαι
δέχομαι	δέδεγμαi
διώκομαι	δεδίωγμαi
εὔχομαι	ἤϋγμαi
καθαίρομαι	κεκάθαρμαι
καλύπτομαι	κεκάλυμμαι
κηρύττομαι	κεκήρυγμαi
κλίνομαι	κέκλιμαι
κρίνομαι	κέκριμαι
κρύπτομαι	κέκρυμμαι
λαμβάνομαι	εἵλημμαι
λανθάνομαι	λέλησμαι
λείπομαι	λέλειμμαι

μιαίνομαι	μεμιάσμαι
νομίζομαι	νενόμισμαι
ὀρίζομαι	ὄρισμαι
πείθομαι	πέπεισμαι
πράττομαι	πέπραγμαί
πυνθάνομαι	πέπυσμαι
ῥίπτομαι	ἔρριμμαί
ταράσσω	τετάραγμαί
τάσσομαι	τέταγμαί
τρέπομαι	τέτραμμαί
τρέφομαι	τέθραμμαί
φαίνομαι	πέφασμαι
φυλάσσομαι	πεφύλαγμαί
ψηφίζομαι	ἐψηφισμαι

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ**

ρ. λαμβάνομαι (θ. λαβ- και ληβ-)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			
α'εν. β'εν.	εἴλημμαι εἴληψαι	εἰλήμην εἴληψο	εἰλημμένος, -η, -ον ᾧ εἰλημμένος, -η, -ον ἧς	εἰλημμένος, - η, -ο εἶην εἰλημμένος, - η, -ο εἶης	- εἴληψο
Απαρέμφατο			Μετοχή		
εἰλήφθαι			εἰλημμένος, -η, -ον		

ρ. λείπομαι (θ. λειπ-)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			
α'εν. β'εν.	λέλειμμαι λέλειψαι	ἐλελείμην ἐλέλειψο	λελειμμένος, -η, -ον ᾧ λελειμμένος, -η, -ον ἧς	λελειμμένος, -η, -ον εἶην λελειμμένος, -η, -ον εἶης	- λέλειψο
Απαρέμφατο			Μετοχή		
λελειφθαι			λελειμμένος, -η, -ον		

ρ. πυνθάνομαι (θ. πευθ-, πυθ-) (= ρωτώ, μαθαίνω)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			

α'εν. β'εν.	πέπυσμαι πέπυσαι	ἐπέπυσμην ἐπέπυσο	πεπυσμένος, -η, -ον ὦ πεπυσμένος, -η, -ον ἦς	πεπυσμένος, -η, -ον εἶην πεπυσμένος, -η, -ον εἶης	- πέπυσο

Απαρέμφατο	Μετοχή
Πεπύσθαι	πεπυσμένος, -η, -ον

ρ. ρίπτομαι (θ. ρίπ-, ρίπτ-)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			
α'εν. β'εν.	ἔρριμμαι ἔρριψαι	(ἐρρίμμην) (ἔρριψο)	ἐρριμμένος, -η, -ον ὦ ἐρριμμένος, -η, -ον ἦς	ἐρριμμένος, -η, -ον εἶην ἐρριμμένος, -η, -ον εἶης	- ἔρριψο
Απαρέμφατο			Μετοχή		
ἐρρῖφθαι			ἐρριμμένος, -η, -ον		

ρ. στρέφομαι (θ. στρεφ-, στροφ-)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			
α'εν. β'εν.	ἔστραμμαι ἔστραψαι	ἐστράμμην ἔστραψο	ἐστραμμένος, -η, -ον ὦ ἐστραμμένος, -η, -ον ἦς	ἐστραμμένος, -η, -ον εἶην ἐστραμμένος, -η, -ον εἶης	- ἔστραψο
Απαρέμφατο			Μετοχή		
ἐστράφθαι			ἐστραμμένος, -η, -ον		

ρ. τάττ(σσ)ομαι (θ. ταττ-,τασσ-)

	Οριστική		Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
	Παρακ.	Υπερσ.			
α'εν. β'εν.	τέταγμαi τέταζαι	έτετάγμαην έτέταζο	τεταγμένος, -η, -ον ᾧ τεταγμένος, -η, -ον ἧς	τεταγμένος, -η, -ον εἶην τεταγμένος, -η, -ον εἶης	- τέταζο
Απαρέμφατο			Μετοχή		
Τετάχθαι			τεταγμένος, -η, -ον		